

4.2. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf geeft inzicht in het management van (mogelijke) risico's voor de gemeente en de weerstandscapaciteit om deze risico's op te vangen. De risico's zetten we af tegen de weerstandscapaciteit. Dat leidt tot een conclusie over het weerstandsvermogen.

In de nota Risicomanagement & Weerstandsvermogen is zijn de kaders hiervoor aangegeven. De definitie van een risico voor deze paragraaf is omschreven als: "Een risico is een niet voorzienbare gebeurtenis van materieel belang en die niet in de begroting is opgenomen". Per risico schatten wij de kans in op het voordoen van dit risico. Daarbij hanteren we 5 risicoklassen:

Classificatie waarschijnlijkheid	Wegingspercentage
Zeer klein	10 %
Klein	25 %
Niet klein/niet groot	50 %
Groot	70 %
Zeer groot	90 %

Na deze weging kijken we of het risico al op een andere manier geheel of gedeeltelijk is verkleind. Bijvoorbeeld door het afsluiten van een verzekering, het verkrijgen van zekerheden of het hebben van een bestemmingsreserve.

In de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen namen wij op dat alleen de risico's met een totaalscore > € 50.000 worden opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

We zetten de berekende bedragen af tegen de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit is "het geheel van middelen waaruit tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden, zonder dat de begroting en het beleid (direct) aangepast moet worden". Als het gewenste minimale weerstandscapaciteit lager is dan de aanwezige weerstandscapaciteit, kan de begroting in volle omvang worden uitgevoerd.

De weerstandscapaciteit wordt uitgedrukt in een score. Deze scores leiden tot een beoordeling volgens onderstaande tabel:

Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
Groter dan 2,0	Uitstekend
Tussen 1,4 en 2,0	Ruim voldoende
Tussen 1,0 en 1,4	Voldoende
Tussen 0,8 en 1,0	Matig
Tussen 0,6 en 0,8	onvoldoende
Kleiner dan 0,6	Ruim onvoldoende

4.2.1 Risico's

Veerdiensten

Identificeren en analyseren

Voor het instandhouden van de veerdiensten Aalst, Brakel en Nederhemert zijn wij mede afhankelijk van de provinciale subsidie vanuit het Verenfond's Gelderland. Voor het autoveer Brakel - Herwijnen betaalt het Verenfond's jaarlijks een bijdrage van 80% van het nadelig exploitatieresultaat. Voor de instandhouding van het autoveer Aalst - Veen levert het Verenfond's een bijdrage van 40% van het nadelig exploitatieresultaat. Tenslotte betaalt het Verenfond's ook een bijdrage van 80% van het exploitatietekort van het autoveer Nederhemert. Een risico is dat het Verenfond's geen bijdragen meer verleent. Een ander risico is het oplopen van het exploitatietekort in de afgelopen jaren, waardoor we de begroting wellicht structureel moeten aanpassen.

Risico	Omschrijving	Kans	Impact	Risicoscore	Begroting	Saldo	Jaarfactor	Totaal
Veerdiensten	Stopzetten subsidie van het Verenfond's	10 %	590.000	59.000	-	590.000	3	177.000
Veerdiensten	Exploitatieverlies structureel hoger dan begroot in ondernemingsplan	70 %	60.000	21.000	30.000	12.000	4	84.000

Beoordelen

De kans dat het Verenfond's de subsidieverlening stop zet is minimaal, maar uiteindelijk niet ondenkbaar. Wanneer wij geen bijdragen meer in de exploitatietekorten ontvangen, is het instandhouden van de veren een zware financiële dobber. De impact is € 450.000. Verder is de laatste jaren gebleken dat het exploitatietekort hoger was dan in het ondernemingsplan uit 2009 was opgenomen. In 2014 hield de veerexploitant een evaluatie. Momenteel spreken wij over het herijken van de financiële afspraken uit het ondernemingsplan. Monitoring en afstemming hiervan met de exploitant is voor ons een continu proces. Tegenover het hogere exploitatietekort is de laatste jaren ook sprake van bijdragen van andere oevergemeenten, waardoor we het tekort gedeeltelijk kunnen opvangen. Voor 2020 moeten we afspraken met de exploitant maken voor verlenging van de huidige samenwerkingsovereenkomst. Ook moeten we dan over een mogelijke nieuwe overeenkomst praten.

Sturen en beheersen

Voor zover mogelijk sturen we op de exploitatietekorten van alle veerdiensten. Een belangrijk stuurmiddel is het stimuleren van het gebruik.

Bodemverontreiniging

Identificeren en analyseren

In principe verhalen we de kosten van het saneren van bodemverontreinigingen op de vervuiler volgens het principe 'de vervuiler betaalt'. In de Wet bodembescherming (Wbb) is het begrip vervuiler aangevuld met 'de belanghebbende betaalt mee'. Er zijn situaties denkbaar waarbij de vervuiler niet is te achterhalen. Bovendien kunnen wij te maken krijgen met bodemverontreinigingen bij de uitvoering van eigen projecten. Het risico van de saneringskosten hangt niet alleen af van de mate en omvang van de bodemverontreiniging, maar ook van het beoogde gebruik van de locatie.

Risico	Omschrijving	Kans	Impact	Risicoscore	Begroting	Saldo	Jaarfactor	Totaal
Bodemverontreiniging	Kosten bodemverontreiniging	25 %	200.000	50.000	-	50.000	1	50.000

Beoordelen

Het risico dat we lopen is klein (25%). De impact van dit risico is tussen de € 50.000 en € 200.000 per geval.

Bij de volgende locaties is sprake van bodemverontreiniging:

- Maarten van Rossumsingel 3 in Zaltbommel. Hier dient bodemsanering plaats te vinden voorafgaand aan de nieuw geplande woningbouw. Alleen wanneer de verontreiniging buiten de plangrens aanwezig blijkt te zijn of wanneer het plan niet doorgaat, is sprake van een financieel risico.
- Dr. A.F. Philipslaan in Zaltbommel. Het gaat hier om twee kleine gevallen van ernstige bodemverontreiniging, die in opdracht van ons gesaneerd worden.

Sturen en beheersen

Door het uitvoeren van vroegtijdig onderzoek brengen we (uitvoerings)risico's in beeld en kunnen we tijdig maatregelen treffen. Een aandachtspunt hierbij is asbest. Saneringskosten nemen we mee in de raming van projectbudgetten.

Archeologisch onderzoek

Identificeren en analyseren

Het risico ontstaat als we archeologische sporen aantreffen in de gebieden waarvoor geen archeologisch onderzoek is vereist of terreinen die na archeologisch (voor)onderzoek zijn vrijgegeven. De mogelijke (opgravings-)kosten komen dan voor onze rekening.

Risico	Omschrijving	Kans	Impact	Risicoscore	Begroting	Saldo	Jaarfactor	Totaal
Archeologisch onderzoek	Opgravingskosten	25 %	200.000	50.000	-	50.000	1	50.000

Beoordelen

In het bestemmingsplan Buitengebied kozen we ervoor om de bouwvlakken voor de gebieden met archeologische waarden 3 en 4 vrij te geven. De kans dat dit risico zicht voordoet kwalificeren we nog steeds als klein. De impact schatten wij op € 200.000.

Sturen en beheersen

Wij namen de volgende beheersmaatregelen: verschillende inventarisaties van de gebieden, het laten uitvoeren van (voor)onderzoeken en het opstellen van richtlijnen bij het verlenen van vergunningen in de bestemmingsplannen.

Imago

Identificeren en analyseren

Het handelen van de gemeente Zaltbommel wordt beoordeeld door onze inwoners. Hierbij spelen ook de uitspraken en toezeggingen van het bestuur (college) een grote rol. Daarnaast beïnvloeden de media de publieke opinie door aandacht aan dossiers of besluiten te geven.

Beoordelen

De impact en de kans is moeilijk te vertalen in een risicoscore.

Sturen en beheersen

Dit risico kunnen wij verkleinen door het volgen van de opgestelde protocollen voor de dienstverlening en communicatie.

Juridische geschillen

Identificeren en analyseren

Het besturen van een gemeentelijke organisatie betekent ook dat we continu keuzes moeten maken. Keuzes maken kan ook negatieve gevolgen hebben voor bedrijven en inwoners. De mogelijkheid bestaat dat hieruit juridische geschillen ontstaan.

Beoordelen

De impact en de kans is moeilijk te vertalen in een risicoscore. Lopende geschillen worden individueel beoordeeld.

Sturen en beheersen

Dit risico verkleinen we door, voordat we een keuze maken, de gevolgen in beeld te brengen en hiervoor een procedure op te stellen.

Afwikkeling brand Unieweg te Zaltbommel**Identificeren en analyseren**

Als gevolg van de brand aan de Unieweg 4 in Zaltbommel moesten wij kosten maken voor het treffen van noodzakelijke maatregelen vanwege (samengevat) de bevordering van brandbestrijding en het voorkomen van milieuhinder als gevolg van deze brand. Om de vordering veilig te stellen legden wij beslag op vermogens van de betrokken bv's en de betrokken persoon. Daarnaast startten wij een procedure tot verhaal van de kosten. Inmiddels is het faillissement van de aan de Unieweg 4 gevestigde bedrijven uitgesproken en zijn de gelegde beslagen van de gefailleerde ondernemingen van rechtswege komen te vervallen. Hierdoor zijn de verhaalsmogelijkheden afgenomen.

Risico	Omschrijving	Kans	Impact	Risicoscore	Voorziening	Saldo	Jaarfactor	Totaal
Invordering kosten	Door het faillissement van de aan de Unieweg 4 te Zaltbommel gevestigde bedrijven zijn de invorderingsmogelijkheden aanzienlijk afgenomen.	70 %	340.000	238.000	-	238.000	1	238.000

Beoordelen

Door het faillissement zijn de verhaalsmogelijkheden afgenomen. Onze advocaat onderzoekt momenteel onze mogelijkheden. Ons onderzoek naar de verhaalsmogelijkheden van een deel van de kosten door andere overheidsinstanties heeft geen resultaat opgeleverd.

Sturen en beheersen

In maart 2017 is er een gerechtelijke uitspraak geweest. Het resultaat hiervan is dat we € 340.000 kunnen innen. Of we daadwerkelijk tot innen kunnen overgaan is afhankelijk van de middelen die resteren na het faillissement.

Algemene uitkering**Identificeren en analyseren**

Een belangrijk deel van de gemeentelijke inkomsten komt via de algemene uitkering en specifieke uitkeringen van het Rijk. Deze inkomsten komen uit drie circulaire. De meicirculaire, septembercirculaire en de decembercirculaire. Het gehanteerde principe hierbij is 'samen de trap op, samen de trap af'. Dit betekent dat het gemeentelijk beleid erg gevoelig is voor rijksmaatregelen die deze geldstromen beïnvloeden. De huidige economische situatie vertaalt zich op dit moment door in de rijksbegroting, maar ook in onze gemeentebegroting. Hier is het belangrijkste risico gelegen in de algemene uitkering van het gemeentefonds, in het bijzonder het reëel accres.

Risico	Omschrijving	Kans	Impact	Risicoscore	Jaarfactor	Saldo	Reserve	Totaal
Rijksbeleid	Verminderen alg. uitkeringen	25 %	887.100	221.775	4	887.100	75.200	811.90

Beoordelen

Het risico heeft een impact van € 887.100, zijnde 2,5% van het algemene deel van het gemeentefonds. De kans dat er fluctuaties optreden is klein (25%). Als het risico zich voordoet, heeft dit gevolgen voor vier jaren om te wennen aan het lagere niveau.

Sturen en beheersen

Elke circulaire rekenen we door op basis van de laatst bekende gegevens. We beoordelen daarbij het realiteitsgehalte van de gepresenteerde mutaties. Daarbij kijken we ook wat dit betekent voor onze kosten. We hanteren hiervoor ook een reserve risicobeheer algemene uitkering. De meircirculaire gebruiken we als ijkpunt voor de begroting. De uitkomsten van de septembercirculaire verwerken we ook in de begroting, maar de algemene mutaties daarvan muteren we met de reserve. Daardoor krijgen we een stabiel beeld voor de Rijksinkomsten in onze begroting.

Leningen en garantstellingen**Identificeren en analyseren**

Het risico van leningen en garanties is dat de debiteur de betalingen niet verricht aan ons of aan de geldverstrekker waarvoor wij garant staan.

Leningen

Er zijn geen leningen waarvoor we een beroep moeten doen op de weerstandscapaciteit.

Garantstellingen

Een garantstelling kost niet direct geld. Wij geven met een garantstelling aan dat wij de restantschuld van de lening op ons nemen bij een eventueel faillissement van een partij.

Risico	Omschrijving	Kans	Impact	Risicoscore	Jaarfactor	Totaal
Nivo Sparta	Nivo Sparta gaat failliet en wij moeten het restant van deze hypotheek op ons nemen.	10 %	1.055.752	105.575	1	105.575
Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland	De GR (in oprichting) maakt kosten, waartegen geen opbrengsten staan en kan daardoor niet aan haar aflossings- en renteverplichting voldoen	10 %	5.360.000	536.000	1	536.000

Beoordelen

De impact en de kans proberen we te benaderen in een risicoscore, maar is discutabel.

Sturen en beheersen

Dit risico verkleinen wij door het stellen van zekerheden en het jaarlijks toetsen van de ratio's.

4.2.2 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van een gemeente bestaat uit de volgende elementen:

- De in de begroting opgenomen stelposten voor nog nader in te vullen nieuwe beleidsvoornemens;
  - De in de begroting opgenomen ruimte in de stelpost voor onvoorziene uitgaven;
  - Het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve;
  - De vrije ruimte in de belastingcapaciteit;
  - De stille reserves, zijnde die activa waarvan de boekwaarde lager is dan de werkelijke waarde en die direct verkoopbaar zijn.

Het weerstandsvermogen is van belang, want een sluitende begroting impliceert weliswaar dat er evenwicht is tussen de uitgaven en inkomsten, maar zegt niets over de ruimte voor het opvangen van tegenvallers. Wij vinden een buffer daarom wenselijk. Het gaat om echt onvoorziene zaken die de grenzen van de stelpost voor onvoorziene uitgaven op de begroting fors overschrijden. Het weerstandsvermogen is ook mede van belang bij het bepalen van onze 'financiële gezondheid'. Er zijn geen uniforme antwoorden te geven op de vraag hoe groot het weerstandsvermogen van een gemeente zou moeten zijn. Dit is sterk afhankelijk van de eigenheid van de gemeente en haar risicoprofiel. Hoe ziet de sociale structuur eruit, hoever reiken de groeipotenties, wordt er in de bedrijfsvoering voorzichtig geopereerd of worden er wat meer risico's geaccepteerd, lopen er gerechtelijke procedures waarvan de uitkomst niet zeker is en die grote consequenties kunnen hebben? In het navolgende belichten we een aantal zaken die van belang zijn voor de bepaling van de weerstandscapaciteit.

Onvoorzien

In de begroting nemen we hiervoor structureel een post 'Onvoorzien' op van € 71.000.

Onbenutte belastingcapaciteit

Wij hanteren voor het gemeentelijk tarievenbeleid als uitgangspunt dat de tarieven kostendekkend zijn; al geruime tijd zijn de tarieven voor rioolrechten kostendekkend. Overdekking wordt niet toegestaan waardoor er voor deze belasting geen onbenutte belastingcapaciteit is. Een eventueel overschot gaat naar de voorziening rioolrecht. Bij het sluiten van het bestuurlijk akkoord is ook de maximalisering van de tarieven afgeschaft. Voor het bepalen van de onbenutte belastingcapaciteit gaan we dan ook uit van de artikel-12 norm. Voor 2020 bedraagt het tarief 0,1853%. Dit betekent een onbenutte belastingcapaciteit van € 421.000.

Stille reserves

Het gaat hierbij om activa met economisch nut waarvan de boekwaarde lager is dan de werkelijke waarde. Stille reserves kunnen als weerstandscapaciteit worden meegerekend als activa binnen 1 jaar in kasgeld omgezet kunnen worden. De werkelijke waarde van ons aandelenbezit is vele malen hoger dan de nominale waarde zoals deze in de balans is opgenomen. Het betreft de aandelen BNG en Vitens. Deze aandelen zijn echter niet vrij verhandelbaar. Het is dus niet mogelijk om deze waarde daadwerkelijk te verzilveren. Wij tellen de berekende waarde dan ook niet mee voor de bepaling van de weerstandscapaciteit. Bovendien leidt het verkopen van de aandelen tot het wegvallen van het jaarlijks dividend. In de activa bedragen de stille reserves € 1.173.000.

4.2.3 Kengetallen

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bepaalt dat gemeenten een basisset van vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de begroting en jaarrekening. Deze kengetallen hebben als doel om uw raad op een gemakkelijke wijze meer inzicht te geven in de financiële positie van onze gemeente. Het gaat om de volgende kengetallen:

- Netto schuldquota (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)
- Solvabiliteitsratio
- Grondexploitatie
- Structurele exploitatieruimte
- Belastingcapaciteit

	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Netto schuldquota	28,74%	36,29%	38,17%	32,32%	23,89%	27,87%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	39,26%	33,64%	38,21%	32,36%	23,94%	27,92%
Solvabiliteitsratio	39,19%	36,71%	32,53%	35,51%	40,55%	44,25%
Structurele exploitatieruimte	-0,56%	0,58%	3,63%	1,96%	5,22%	3,55%
Grondexploitatie	16,67%	3,07%	12,34%	16,08%	10,49%	6,21%
Belastingcapaciteit	110,49%	98,98%	112,16%	112,16%	112,16%	112,16%

De provincie hanteert de hieronder gebruikte indeling voor de financiële kengetallen. De indeling is gebaseerd op de signaleringswaarden zoals die bij stresstesten voor 100+ gemeenten worden gehanteerd.

Om een beeld te geven hoe de financiële positie van gemeenten zich ontwikkelt, zijn de gemeenten per kengetal onderverdeeld naar 3 categorieën. Categorie A is minder risicovol dan categorie B en B is weer minder risicovol dan C.

Financiële kengetallen	gemiddelde Gelderland	Kengetal Zaltbommel	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquota	62,8%	38,17%	< 90 %	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	52,20%	38,21%	< 90 %	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	34,30%	32,53%	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie	11,20%	12,34%	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	0,17%	3,63%	Begr>0%	Begr=0%	Begr<0%
Belastingcapaciteit	100,60%	112,16%	<95%	95-105%	>105%

Netto schuldquota

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van onze schuldenlast tegenover onze eigen middelen. Het geeft op deze manier een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Omdat er bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, maken wij bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid tussen het kengetal inclusief en exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast.

Zowel de netto schuldquote als de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen valt binnen de laagste risicocategorie A. Uit de meerjarige netto schuldquote blijkt dat door grondverkoop het vreemd vermogen van onze gemeente in de komende jaren afneemt. Dit heeft meerjarig een positief effect op de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin wij in staat zijn om aan onze financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio verstaan wij het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Ons eigen vermogen bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserve) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

De solvabiliteitsratio van onze gemeente is beter dan het gemiddelde van Gelderland. Uit de meerjarige solvabiliteitsratio blijkt dat door grondverkopen het vreemd vermogen van onze gemeente in de komende jaren afneemt. Dit heeft meerjarig een positief effect op de solvabiliteitsratio.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal delen we de bouwgrond in exploitatie door de totale baten uit de programmabegroting en uitdrukken we dit uit in een percentage.

Het kengetal grondexploitatie is lager dan het Gelderse gemiddelde en valt binnen de risicocategorie A.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte wij hebben om de eigen lasten te kunnen dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting maken wij onderscheid tussen structurele en incidentele lasten.

De structurele exploitatieruimte bepalen we door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten en uit te drukken in een percentage.

De structurele exploitatieruimte van onze gemeente valt binnen de laagste risicocategorie A.

Belastingcapaciteit

De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is: Woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) uitgedrukt in een percentage.

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten verstaan wij de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde waarde in onze gemeente.

De belastingcapaciteit zit in de meest risicovolle categorie, hierdoor ontbreekt de ruimte voor het benutten van extra belastingcapaciteit, indien dat nodig zou zijn voor het opvangen van risico's.

4.2.4 Conclusies

De risico's die onze gemeente loopt, zijn naar onze mening te overzien en voor een deel redelijk te kwantificeren. Van vitaal belang hierbij is de vraag hoe wij met eventuele risico's omgaan.

In het algemeen geldt het zorgvuldig toepassen van de bedrijfsvoeringsprocessen en interne controlemaatregelen in het bijzonder, maar zeker ook een goed ingebedde en na te leven planning- en controlcyclus. Deze bieden voldoende waarborgen voor tijdige zichtbaarheid en beheersbaarheid van eventuele calamiteiten. Met name de tussentijds uit te brengen rapportages, zowel op managementniveau als door ons college aan uw raad, moeten hier op ingaan.

Daar waar risico's in kaart zijn te brengen, moeten er voorzieningen komen om die risico's op te vangen. Als dit niet kan, hetzij omdat de consequenties niet of niet helemaal bekend zijn, hetzij omdat het moment waarop de gebeurtenis zich kan aandienen niet bekend is, kunnen we terugvallen op de weerstandscapaciteit van onze gemeente.

Risico	Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Veerdiensten	Stopzetten provinciale bijdrage	-	59.000	59.000	59.000
Veerdiensten	Exploitatieverlies structureel hoger dan begroot in ondernemingsplan	21.000	21.000	21.000	21.000
Bodemverontreiniging	Kosten bodemverontreiniging	50.000	-	-	-
Archeologisch onderzoek	Opgravingskosten	50.000	-	-	-
Imago	-	-	-	-	-
Juridische geschillen	-	-	-	-	-
Afwikkeling brand Unieweg	Niet verhalen kosten	238.000	-	-	-
Rijksbeleid gemeentefonds	Verminderen algemene uitkering en specifieke uitkeringen	202.975	202.975	202.975	202.975
Leningen en garanties	Het niet terugbetalen van leningen aan de gemeente of leningen waarvoor we garant staan	641.575	-	-	-
Verlieslatende grondexploitaties	Vermeerderen tekort bovenop de verliesvoorziening	75.902	-	-	-
Totaal risico's		1.279.452	282.975	282.975	282.975
Risico's gecumuleerd		1.279.452	1.562.427	1.845.402	2.128.377
Geprognosticeerde stand van de algemene reserve per 31-12		4.731.239	5.435.238	6.954.238	7.121.238
Geprognosticeerde stand van de algemene reserve GREX per 31-12		1.316.993	1.253.657	1.173.504	1.183.096
Totaal weerstandscapaciteit		6.048.231	6.688.895	8.127.742	8.304.334
Restant weerstandscapaciteit		4.768.779	5.126.468	6.282.340	6.175.957

Bij het beoordelen van de risico's is nadrukkelijk ook het sociaal domein betrokken. In het voorliggend perspectief hebben we een reserve van € 3 miljoen opgenomen om het risico voor de openeinderegelingen af te dekken. Het stoppen van de Tijdelijke Rijksmiddelen Jeugd in 2023 is ook al in het perspectief verwerkt. Er is dus geen aanleiding om dit risico op te nemen in deze paragraaf.

Het weerstandsvermogen wordt als volgt berekend: Beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit (=risico's + norm van 2% van de algemene uitkering).

Voor onze gemeente betekent dit € 6.048.000 / (€ 1.279.000 + 203.000) = 4,1. Op basis van de nota risicomangement en weerstandsvermogen betekent deze score: uitstekend.

De risico's van de lopende positieve grondexploitaties vangen we op binnen de reserve van de grondexploitaties en het geprognosticeerde resultaat van deze grondexploitaties. Met in achtneming van deze risico's wordt uiteindelijk een resultaat verwacht op de grondexploitaties van € 10,2 miljoen welke we toevoegen aan de reserves van de grondexploitatie. Deze maken pas onderdeel uit van de weerstandscapaciteit als de grondexploitatie geheel is afgesloten.